

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

Canonis expositio litteralis. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

tecosten secretò ; quod ego puto significati in Oratione cum inclinatione Sacerdotis ad Altare, *Placeat tibi, &c.* & orabant ij vnanimiter . quod in osculo Altaris designatur.

32 Vltima benedictio missionem Spiritus sancti in Pentecoste in nomine Trinitatis exprimit, *Innocent. cap. 14.*

33 Quid aliud restat, quàm vltimum *S. Ioannis Euangelium* ? de hoc mysticè nemo ex antiquioribus quem legerim. Dicam ergo cum *Principissa Parmensi in eiusdem Praxicitata*, Predicationem Apostolorum hinc demonstrari, tum Diuinitatis, tum Incarna-

tionis Christi, qua Gêtes magis quàm Hebræi (vnde in cornu legitur Euangelij) ad Deum deuenerunt post Pentecosten. *Ecce conuertimur ad Gentes*, ait Paulus *Act. 13.*

34 Regressus in Sacrificium est ad necessitatem, non ad mysterium, nisi velis dicere, post prædicationem, & opera bona, tandem ad Deum in cælum nos quoque peruenturos, vnde exiuit à principio Dominus Iesus, qui vixit in mundo annis circiter triginta quatuor, & nunc in cælo viuunt & regnat Deus in sæcula sæculorum, Amen.

Canonis expositio litteralis, eorum nempe verborum quæ sunt difficilioris intelligentiæ. XVII.

FVsè, neque confusè, post *Bielum & alios Io. Steph. Duran. lib. 2. de Ritib. à cap. 33. vsque ad 45.* sacrum Canonem explicat, allaris Antiquorum interpretationibus, vt nihil certè, nisi breuitas, ab eo desiderari videatur: breuius ego, & apertioribus omissis, obscuriora propono, & expono.

1 *Te igitur, clementissime Pater.*] Ad Patrem docente Christo dirigitur omnis oratio, *Florus in expositione Missæ.*

2 *Sacrificia illibata.*] Id est incontaminata, *Alcuin. cap. de Celebrat. Missæ. sine macula offerentis, Innoc. III. lib. 3. cap. 3. sine labe, Durand. lib. 4. cap. 36.*

3 *Pro Ecclesia tua sancta.*] *Tua* habet emphasim ad mouendum Deum, *Durand. loc. cit. Orthodoxis*, hoc est, re-cta gloriæ hominibus nullo errore deprauatis, *Alcuin. Florus, & Biel. lect. 24.*

4 *Vel qui tibi offerunt.*] Non modò Sacerdotes, sed etiam qui votis & oratione cooperantur, *Innocent. supra;* & qui eleëmofynam pro Missa dederunt,

aut alio modo celebrari curarunt, *Azor. lib. 10. cap. 36. quæst. 13.*

5 *Et incolumitatis suæ.*] Pro corporali sanitate precamur, *Alcuin. & Innocent.*

6 *Reddunt vota suæ.*] Vota sua fidei & deuotionis, quæ sunt in libertate arbitrij, & idèd sua, *Innocent.*

7 *Communicantes.*] In Communione Sanctorum valet Sacrificium, *Innoc. sed Microl. cap. 12.* ex interpositione verborum, quæ fit in Festis quibusdam, colligit, non significari hic communionem Sanctorum qui sunt in cælo, sed communionem Catholicorum fidelium.

8 *Oblationem seruitutis nostræ.*] Id est Cleri; & est patriæ, quæ soli Deo debetur, *Odo Camer.*

9 *Et cunctæ familiæ.*] Id est totius assistentiæ collectæ, *idem Odo.* totius Ecclesiæ, *Florus.*

10 *In electorum tuorū iubeas grege numerari.*] Vt annumeretur cum electis secundum præsentem iustitiam, vt habeat

habeat gratiam : nam alioquin certus est electorum numerus, *Biel. lect. 33.*

11 *Adscriptam.*] In numerum placitorum sibi receptam esse velit Deus, *Alcuin.* Adscribat & numeret inter grata, *Azor. supra cap. 37.*

12 *Ratam.*] Certam, permanentem, mutata substantia corruptibili in incorruptam, *Odo.*

13 *Rationabilem.*] Ut hominem verum pro hominibus offeramus, *Odo.*

14 *Acceptabilem.*] Quæ omnino placeat Deo, *idem.*

15 *Venerabiles manus suas.*] Venerationis mentione attentior fit Sacerdos ad opus futurum, *Card. Puccius Homil. 5. de Sacrific. Corporis Christi.*

16 *Elevatis oculis in calum.*] Omittunt Euangelistæ, sed Apostoli tradiderunt, *S. Thom. 3. par. quest. 83.*

17 *Gratias agens.*] Inde Eucharistia dicta, id est gratiarum actio.

18 *Benedixit.*] Ac deinde fregit, deditque discipulis, non enim fregit, & postea dixit, *Hoc est Corpus meum;* hæc enim est sententia communior Theologorum, *S. Thom. 3. par. quest. 78. artic. 1. ad 1. Biel. lect. 36.* & ita intelligendi sunt etiam Euangelistæ per postpositionem verborum locuti; & nos consecramus, frangimus, distribuimus, ait *Bessarion Card.*

19 *Ex hoc omnes.*] Tradidisse hæc verba Apostolos credimus, quamvis Euangelistæ omiserint; ut omnes unum sint.

20 *Et hunc præclarum Calicem.*] Fit allusio ad Psalm. 22. *Calix meus inebrians quam præclarus est!* *Florus sup.*

21 *Hic est enim Calix sanguinis mei, &c.*] Omnia verba huius formæ sunt de substantia Sacramenti, *S. Thom. 3. par. quest. 78. artic. 3. sed Magister Sententiarum 4. dist. 8. cum Bonavent.*

& alij docet, prima tantum verba quæ posuimus, esse de substantia formæ. *Idem habet Concil. Floren.*

22 *Novi & æterni testamenti.*] Supple confirmatio, quia per mortem Christi, & effusionem Sanguinis eiusdem novum confirmatur Testamentum; & consequenter fit immutabile, & æternum, *Durand. cap. 42.* Testamentum autem hoc loco est idem ac promissio, *Qui manducat meam carnem, &c. idem ibidem.*

23 *Mysterium fidei.*] Hoc est, Sacramentum fidei occultum, quod sola cernitur fide, *Odo Camer. interiecit Ecclesia, ut moneat, aliud esse in specie, aliud in fide, Ivo Carnot. cap. 264.*

24 *Hæc quotiescumque feceritis.*] Id sacrificaveritis, facere enim est sacrificare, *Exod. 29. Leu. 23.*

25 *In mei memoriam facietis.*] Præcisè Paulus: *Mortem Domini annuntiabitis, 1. Cor. 11.*

26 *Supra quæ propitio ac sereno vultu.*] Id est, propitio nobis, *Durand. lib. 4. cap. 43.* nam Deus est propitius Filio suo, qui est in Hostia, & Calice. Verba hæc ad offerentem referuntur, ut nimirum cum utilitate nostra offeratur, *Alexand. de Ales 4. parte quest. 37. de Offic. Missæ mem. 3. artic. 2.* Nominantur autem hic Abel puer, à puritate, *Florus sup. Abraham, & Melchisedech;* quorum fuerunt Sacrificia & nobiliora, & in hoc præsignando imagè propria, *Durand. d. cap. 43.*

27 *Iube hæc perferri per manus sancti Angeli tui.*] Id est ministrari. Non enim petimus, ut Angeli perferant Corpus & Sanguinem in cælum; sed fidem, memoriam Passionis, vota fidelium, eo modo quo Angelus dicitur obtulisse orationem Tobia, *cap. 12. Altare*

in celo est spirituale, *vt in Apoc. dicitur. & ex hoc loco S. Gregor. lib. 4. Dialog. cap. 58. colligit, Angelorum Choros adesse Sacrificio.*

28 *Nobis quoque peccatoribus.*] Plane pro seipso orat Sacerdos, *Alber. Mag.* Debet enim quemadmodum pro alijs, ita & pro seipso offerre, *Hebr. 5. numero plurali utitur, quia Sacrificium non est vnus personæ, sed militantis Ecclesiæ: gemendo ergo illud dicat, Amalar. lib. 3. cap. 26.*

29 *Partem aliquam & societatem.*] Partem, quia licet Deus totus detur, non tamen totaliter in celo datur Beatis. vnde Dauid: *Dominus pars hereditatis meæ, Psal. 15. & item, quia datur secundum differentiam meritorum, ex Innocent. III. lib. 5. cap. 8.*

30 *Cum tuis sanctis Apostolis, &c.*] Ante consecrationem postulatur Sanctorum suffragium, post consecrationem eorum confortium. Bis nominantur Sancti, quasi Sacerdos indutus sit superhumerali, in quo erant no-

mina Patrum, *Stepha. Eduon. ait, vt orent pro nobis, cap. 18.*

31 *Non estimator meriti.*] Estimat merita Deus, contra Ioviniani errorem; sed precamur, vt ex sua liberalitate superaddat plura. Meritum etiam hoc loco significare potest peccatum.

32 *Semper bona creas.*] Vidit Deus quæ fecerat, & erant valde bona; eadem nunc semper creat bona, *Alcuin.*

33 *Sanctificas.*] Vt, quæ erant simplex creatura, sacra fiant, *idem.*

34 *Vinificas.*] Vt sint mysteria vitæ, *idem.*

35 *Benedicis.*] Omni benedictione caelesti, *idem.*

36 *Et præstas nobis.*] Ad fruendum, *Amalar. lib. 3. cap. 26.*

37 *Per ipsum.*] Vti per mediato-rem, *Florus.*

38 *Cum ipso.*] Tamquæ æquali, *idem.*

39 *In ipso.*] Tamquam consubstantiali, *Florus in Exposit. Missæ. Et hinc finis Canonis esto.*

